

INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland, e.V.

684 Hüttenfeld über Lampertheim

Schloß Rennhof - Telefon 22

Nr.11 (72) 1964 m.lapkričio mėn.23 d.

Šis leidinys leidžiamas
rankraščio teisėmis. Pasi-
naudojant jo žiniomis, malo-
niai prašoma nurodyti šaltinį.

L A P K R I Č I O D V I D E Š I M T T R E Č I O J I

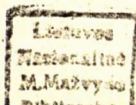
Ne vien kariai prisimena šią mūsų kariuomenės įsikūrimo dieną, bet ir visa lietuvių tauta su išskilmėmis, kariuomenės paradais, paskaitomis ir pokyliais minėjo ir tuo reiškė meilę ir pagarbą mūsų šauniems kariams.

Tą dieną buvo išleistas pirmas įsakymas, kad kuriama Lietuvos kariuomenė. Tų laikų ministeris pirmininkas Mykolas Šleževičius paskelbė labai gražų ir patriotišką atsišaukimą į Lietuvos tautą, kad, kas tik gali, eitų ginti Tėvynės, kurią puolė priešai iš visų pusių. Rytuose bolševikai, pietuose lenkai, šiaurėje bermon-tininkai. Jau tremtyje Rusijoje, sugriuvus caro kariuomenei, pradė-
jo organizuoti lietuvių kariuomenės daliniai su tikslu prasi-
mušti į Lietuvą ir čia padėti atstatyti Lietuvos Nepriklausomy-
bę ir ginti nuo besiveržiančių priešų. Tačiau šiems daliniams ne-
pavyko organizuotai grįžti Tėvynėn ir kai kuriuos dalinius iš-
tiko gana žiaurus likimas. Černigovo batalioną bolševikai sunai-
kinė, iškapodami jo karius kardais. Pavieniai grįžo daug, buvusių
caro armijoje, lietuvių karininkų, daug puskarininkių ir eilinių,
ir jie sudarė Lietuvos kariuomenės užuomazgą. Į tautos šauksmą
- ginti Tėvynę nuo priešų, plaukė iš kaimų, viensėdžių ir mieste-
lių savanoriai. Savanoriai, kurie nieko daugiau neturėjo kaip tik
drąsą ir pasiryžimą vyti priešus iš Lietuvos žemelės.

Kai ankščiau į caro kariuomenę išleisdavo vyrus su ašaromis ir
dejavimais, kad gal daugiau neteks pasimatyti ir žus sūnus ar ber-
nelis tolimoje Rusijoje, dabar, nors karo metu, vyko vyrai į frontą
savo mergelių gėlėmis apkaišyti ir dainomis išlydėti. Jau nesigir-
dėjo tų liūdnų anų laikų dainelių, kaip tai:

"Ateis rudenėlis, šals šalnės šaknelės,
Kris nuo medžių lapai, žalieji lapeliai,
Ateis Vėsi Šventi, reiks mums išvažiuoti,
Paliausim broleliai daineles dainuoti..."

Tada rudenį šaukdavo jaunos vyrus į caro kariuomenę. Daug kas to
išvengdavo, pasprukdami per sieną į Vokietiją, o iš ten į kitus
kraštus. Tokių vyrų gyvena dar ir šiandien Anglijoje ir Ameriko-
je. Savanoriai, apkaišyti gėlėmis ir apdainuoti, vyko ne su verkš-
lenančia daina, bet su raminiu pasilikusių ir su pažadu grįžti,
laimėjus karą:

"O daina visoj Tėvynėj
Skamba taip liūdnai,
Cit neverk, graži mergelė,
Grišime linksmai"...

arba

"Lietuvoje taip pat žydi
Vyšnios pakelėms,
Balti žiedai kraštui kalba
Prisikelt reikės"...

Ko nepadarė tų laikų ginklai, tą padarė mūsų šaunūs savanoriai savo drąsa ir pasiryžimu vyti priešą iš Tėvynės. Kūrėsi kuopos, batalionai, pulkai. Nugalėjus priešus, iš menkų pajėgų jau buvo susiformavę 10 pėstininkų pulkų, 3 artilerijos pulkai, 3 kavalerijos pulkai, 4 aviacijos eskadrilės ir kitos pagalbinės dalys. Ir taikos metu nebūtų pavykę, prie geriausių sąlygų, tiek padaryti, kiek buvo padaryta tų laikų savanorių. Jie mušė priešą, kur tik jį pasiekė, valė nuo užsilikusių Vokietijos kariuomenės dalinių-bermontininkų ir tuo pat laiku kūrė, stiprino ir didino iš menkų išteklių mūsų jauną kariuomenę. Neapsiėjo ir be aukų. Pirmas iš karininkų tarpo žuvo karininkas Juozapavičius, begindamas Alytaus Nemuno tiltą, o iš kareivių tarpo karys Lukšys prie Kėdainių. Juos abudu lietuvių tauta pagerbė, pastatydama jų žuvimo vietose paminklus. Negrižo iš fronto skridimo ir karo aviacijos leitenantas karo laikūnas Kumpis. Ant Tėvynės aukuro buvo sudėta daug aukų. Tos aukos įgalino taikos metu kurtis, stiprėti, mokslintis, kad, atėjus valandai, vėl galėtų Tėvynę nuo priešų ginti.

Ir taikos metu mūsų kariuomenė stovėjo Tėvynės sargyboje, stebėjo jos politinį ir tautinį vystymąsi ir neleido politikos vadams nužengti tuo keliu, iš kur grėstų Lietuvos pražūtis arba užgrobimas valdžios, kitų politinių ir socialinių pažiūrų politikų, kurie privestų lietuvių tautą prie savitarpės nesantaikos. Kai 1926 metais vyriausybė aiškiai nepajėgė sutrukdyti bolševikų agentų tautos kiršinimo ir grėsė pavojus, kad valdžią gali paimti į savo rankas bolševikų pakalikai, Lietuvos kariuomenės vadai išėjo taikos metu ginti Tėvynę nuo vidaus priešų.

Vėl ilgą laiką kariuomenė stovėjo nuošaliai ir stebėjo naujos valdžios veiksmus. Kai tie veiksmai kryo į kitą kraštutinumą, kariuomenės vadai vėl bandė atstatyti seną padėtį, deja, čia jau patikėję pažadais, gana skaudžiai nukentėjo.

Skaudus kariuomenei smūgis buvo suduotas, kai bolševikai taikos metu įsibrovė į Lietuvos teritoriją ir įjungė į raudonąją armiją. Skaudus smūgis buvo ne vien todėl, kad be kardo pakėlimo bolševikai užėmė Lietuvą, bet skaudus ir didelis nusivylimas buvo mūsų kariuomenės kai kuriais vadais, kurie padėjo bolševikams kurti lietuvių dalinius ir visomis jėgomis įsijungė į Lietuvos kariuomenės likvidavimą. Be šitos pagalbos, be šito noro užimti augštas vadų vietas, bolševikai nebūtų taip greit mūsų vyrų į sovietų armiją įjungę. Jei anų laikų savanoriai su mažu apginklavimu, bet su tvirta valia ir drąsa nugalėjo daug stipresnį priešą, tai 1940 metų kariuomenė galėjo parodyti daug didesnę pasipriešinimą, jei iš jos to būtų pareikalauta. O tai būtų pasauliui parodyta, kad Lietuva buvo bolševikų jėga užgrobeta.

Lietuvos kariuomenės tradiciją ir papročius tęsia "Ramovės" sąjunga pasaulyje, lietuviai veteranai tarnavę Amerikos kariuomenėje, savanorių sąjunga ir darbo vyrų kuopos Amerikos kariuomenėje Vokietijoje. Šių kuopų patalpose - Schwetzingene, kpt. Valiūno vadovaujama kuopa, Griesheime, prie Darmstadto, pulkininko Sutkaus,

Kaiserslauterne, kpt. Venckaus-jautiesi kaip kurioje nors Lietuvos kariuomenės kuopoje. Šitų tradicijų ir papročių tęsimas ir puoselėjimas duoda mums vilties, kad tie kariai, kurie gyvena laisvame pasaulyje, kada nors bus mūsų naujai atgimusiai Tėvynei kariuomenės užuomazga.

Lietuvos Tauta mylėjo savo karius, juos gerbė ir jais didžiavosi. O Lietuvos dainiai kariams savo meilę reikšdavo net nepasiekiamais išreiškimais:

"Aš atplėščiau dangaus krašto mėlynę
Ir apriščiau kareivio žaizdas"... rašė poetas Miškinis.

Kariuomenė buvo ne vien ramstis Lietuvos nepriklausomybei išlaikyti. Ji buvo ir jaunimo auklėjimo ir mokymo mokykla. Lietuvos jaunimas čia išmokdavo gražaus elgesio, drausmės, pamėgdavo įvairias sporto šakas ir, kai jis grįždavo atgal prie žagrės, jau buvo pavyzdys visam kaimo jaunimui. Su noru ir pasididžiavimu vykdavo jauni vyrai į kariuomenę, juo labiau, kad, įkūrus kariuomenės dalinius įvairiose Lietuvos vietose, dauguma karių tarnaudavo beveik namie. Dabar mūsų pavergtoje Tėvynėje Lietuvos jaunimas tarnauja bolševikų kariuomenėje tolimoje Rusijoje ir yra priversti mokytis tų politinių dalykų, kurie neatitinka jų pasaulėžiūrai.

Bet ateis diena, kada Lietuva kelsis, kada jos šaunus jaunimas, kaip anų laikų savanoriai, griebsis ginklo vaduoti pavergtą Tėvynę.

A. Mariūnas
Lietuvos Aviacijos kapitonas

KUN. BENEDIKTAS SUGINTAS VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

Balfo direktorius kun. Benediktas Sugintas, keliaudamas apie pasaulį, porai dienų stabelėjo Lietuvių Vasario 16 Gimnazijoje, kurios išlaikymui iš Čikagos lietuvių yra surinkęs apie \$ 100,000,- arba netoli pusės milijono vokiškų markių. Lapkričio 13, kartu su savo bendrakeleiviu, taip pat Balfo direktorium Valerijonu Šimkum, didysis gimnazijos geradaris Frankfurto aerodrome buvo pasitiktas gimnazijos direktoriaus kun. Broniaus Liubino.

Pakeliui į Hüttenfeldą keliautojai trumpai sustojo Lorschio miestelyje ir apžiūrėjo patį seniausią germanišką pastatą Vokietijoje, Lorschio vienuolyną statytą VIII-me šimtmetyje. Vasario 16 Gimnazijoje svečiai pirmiausia nuodugnai susipažino su bendrabučiais, čia pat užmegzdami pirmąjį kontaktą su jų vedėjais ir auklėtiniais. Kun. B. Sugintas pamatė tas sąlygas, kuriose moksleiviai ruošia pamokas ir ilsisi. 16 val. Gimnazijos salėn susirinko visi mokytojai, moksleiviai, administracinis ir ūkinis personalas, o taip pat Svetimo komisijos nariai tėv. A. Bernatonis ir senj. A. Keleris pagerbti didžiojo Gimnazijos geradario kun. B. Suginto, o jo asmenyje visos didžiosios gimnazijos rėmėjų armijos visame laisvajame pasaulyje. Iškilmės buvo pradėtos įteikiant garbingajam svečiui gėlių. Gimnazijos direktorius išreiškė mokyklos padėką ir geriausius linkėjimus kun. Sugintui, o per jį visiems gimnazijos rėmėjams, pakviesdamas mokyt. E. Tamošaitienės paruoštus moksleivius išpildyti specialią programą šiai progai. Programą pranešinėjo VIII klasės mokinė Vanda Endriukaitė. Sesutės Aldona ir Loreta Subačiūtės padeklamavo Putino eilėraščių "Tėvų šalis", pirmokė Regina Markevičiūtė - Viktoro Šimaičio "Graži šalis", aštuntokė Elza Morozovaitė-Maironio "Jūratė ir Kastytis" ir septynios mažos mergaitės - Putino "Ramybės valandėlė". Mažosios šokėjos pašoko

tautinių šokių pynę, didžiosios-Kepurinę ir Sadutę, berniukai-Oželį. Septynios mergaitės atliko dainos "Tykiai, tykiai Nemunėlis teka" inscenizaciją, o keturios pačios mažiausiosios stilizuotą polkutę "Sesytės vilioja". Po meniškojo pasirodymo tarė žodį pats kun. B. Sugintas, išsamiai papasakodamas savo pirmuosius įspūdžius Vasario 16 Gimnazijoje, pagirdamas išpildžiusiuosius ir paruošiusius programą, skatindamas visus moksleivius uoliai mokytis, ruoštis būti gerais žmonėmis ir tauriais lietuviais. Garbusis svečias nušvietė savo darbą ir apibūdino, kaip lietuviai vertina Vasario 16 gimnaziją, kokias dideles sudeda jai aukas ir kokias puoselėja viltis. Galiausia savo mintį nukreipė į tikrąjį visų gėrybių davėją, į gerąjį Dievą, kuriam laiminat yra atliekami visi geri darbai. Pabaigus kalbą, sustojo visi susirinkusieji ir taip galingai sugiedojo savo geradariui "Ilgiausių metų", kaip niekam iki tol nebuvo giedoję. Tada tarė žodį antrasis svečias, čekagiškis Balfo direktorius Valerijonas Šimkus. Jis nukėlė moksleivius ir mokytojus į Lietuvą, parodė, koks gražus yra lietuvis ir kaip verta aukotis dėl lietuviškumo. Kalbėtojas buvo labai įtikinantis, nes jame atsispindėjo lietuvių tautos kovos sostinėje Vilniuje, iš kur V. Šimkus yra kilęs ir kur užaugęs. Dar kalbėjo Vokietijos lietuvių evangelikų dvasios vedas ir gimnazijos Švietimo komisijos narys senj. A. Keleris, kuriam yra tekę su kun. B. Sugintu susipažinti prieš daugelį metų Tauragėje.

Šeštadienį kun. B. Sugintas ir V. Šimkus aplankė visas klases pamokų metu, turėdamas progos susipažinti su mokytojais ir mokiniais jų pagrindinėje darbovietėje. Kun. B. Sugintas kiekvienai klasei surado paskatinančių žodžių. Jo pagrindinė mintis visur buvo ta pati: lemia ne gabumai, bet darbas ir ištvermė!

Vėliau, vedant Vokietijos LB kr. valdybos nariui bei jos reikalų vedėjui ir naujųjų namų statybos komisijos pirmininkui A. Mariūnui, svečiai apžiūrėjo baigiamąjį statyti klasių namą, susipažino su darbų eiga ir jų vykdymo procedūra. Vakare moksleiviai pakvietė svečius į pasilinksminimą, skirtą pagerbti muzikui St. Šimkui, apie kurį kalbėjo VI-tos klasės mokinys Juozas Milinis. Šeštokai M. Landas, J. Milinis ir A. Starukas ir septintokas P. Vėgneris gitaromis ir akordeonu pagrojo liaudies dainų. Jaunimui besilinksminant, svečiai su dėmesiu žiūrėjo filmus iš gimnazijos gyvenimo, rodomus juos susukusio mokytojo kun. Jono Dėdino.

Sekmadienį kun. B. Sugintas atlaikė moksleiviams katalikams pamaldas, iš arčiau susipažino bei nusifotografavo su 45 savo globotiniiais, iš bokšto viršūnės pažvelgė į Hüttenfeldo apylinkes ir, lydimas PLB Vokietijos kr. V-bos pirmininko kun. dr. Jožo Avižos, Švietimo komisijos pirmininko tėv. Alfonso Bernatonio ir gimnazijos direktoriaus kun. Broniaus Liubino, išvyko iš Vasario 16 gimnazijos, tęsti savo didžiosios kelionės apie pasaulį. Gimnazijos moksleiviai ir mokytojai likosi sužavėti savo didžiojo geradarijo energija.

IŠ KUN. BENEDIKTO SUGINTO KALBOS VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

1964 m. lapkričio 13 d.

Malonūs konfratrai kunigai, ponai mokytojai, mieli mokiniai, ponai ir ponios!

Esu patenkintas matydamas Jūsų pastangas išsilaikyti, išlaikyti ir dar padedant kitus išlaikyti tuo kuo esame gimę ir augę. Išsilaikyti tikrais ir geros valios lietuviais. Meldžiuosi už tai,

kad gerasis Dievulis saugotų ir visų bendrą darbą laimintų. Sveikinu visus, džiaugiuos atliktu darbu ir tikiu, kad bendras darbas neš tikrai gerus vaisius pavergtai tėvynei Lietuvai ir viso pasaulio geresnei ateičiai, tautų glaudesniai sugyvenimui.

Mūsų Tėvynė karo sukurių eigoje ir politinių kombinacijų dėka laisvės neteko. Kovotojų už laisvę eilės retėja ir jėgos išsenka, nes negailestingoji mirtis išsirenka senuosius, o likusių jėgos silpsta. Kas pavaduos? Po platų pasaulį tremtiniai ir bėgliai prieglauda randa ir čia augantis jaunimas jau senosios tėnosios tėvų žemės nebepažįsta: save kitiems aukoja. Nuo savo tautos nutrūpa. Taip yra visų tautų tremtinių tarpe.

Vasario 16-tos esmė ir paskirtis nėra tik jums Vokietijoje. Jums ji yra tik patikėta. Tebūna VASARIO 16 viso pasaulio lietuvių cementas ir simbolis laisvės kovai! Mes jus šelpiame ne tam, kad jūs šalpos reikalingi ir ne tam, kad mes esame per turtingi. Mes šelpiame tam, kad VASARIO 16-oji būtų viso pasaulio tremties lietuvių vienybės simbolis ir tremtyje skęstantiems šviesus žiburėlis. Čia turi tilpti visi geros valios žmonės ir kilniausiam darbui - JAUNIMO AUKLĖJIMUI. Iš čia turi gauti jaunimas tai ko tremtyje trūksta.

Nesu joks stebukladaris, ir visa tai, kas padaryta ir gal ir kas bus ateityje padaryta bus ne mano vieno darbas, bet mūsų visų, o ypač tų, kurie patys pirmieji ir gimnaziją ir gimnazijai šalpa per būrelius organizavo.

Jokių dedikacijų sau asmeniškai nepriimu. Ko aš norėčiau? Norėčiau jūsų visų ir visuotino susipratimo, o iš jaunimo norėčiau tik vieno lietuviškojo pasiryžimo. Visų ir visuotina bendra talka ir bendras pasirošimas ir jaunimo ruošimas kenčiančiai tėvynei Lietuvai laisvę tikrai atneš! Tik taip eidami laimėsime kovą prieš Galijotą! Tik bendrą, ir mūsų visų nuoširdų darbą laimins Dievas ir mes senieji ir jūs jaunieji išvysime laisvą tėvynę Lietuvą, jos sostinę Vilnių su Aušros Vartais, partizanų krauju aplaistytus laukus, miškus ir pievas, todėl kaip kunigas baigiu: TELAIMINA JŪS DARBĄ GAILESTINGAS DIEVAS!

VALERIJONAS ŠIMKUS UŽKARIAVO MOKSLEIVIUS.

Ateitininkų iniciatyva svečias V. Šimkus buvo pakviestas visiems moksleiviams pakalbėti apie lietuvių tautos kovas už laisvę ir nepriklausomybę. Buvo manyta, kad užteks laiko nuo pamaldų pabaigos iki pietų (11-12,30 val.), tačiau susidomėjimas buvo toks didelis, kad svečias buvo priverstas tęsti savo kalbą po pietų dar apie dvi valandas.

Retai kada būna jaunimas taip susikaupęs, kaip buvo susikaupę Vasario 16 gimnazijos moksleiviai, klausydamiesi Valerijono Šimkaus kalbos.

VASARIO 16 GIMNAZIJOS ŠVIETIMO KOMISIJOS POSĖDIS

Šių metų lapkričio 14 ir 15 dienomis Lietuvių Vasario 16 Gimnazijos namuose posėdžiavo tos gimnazijos Švietimo Komisija. Posėdyje dalyvavo komisijos pirm. tėv. A. Bernatonis, jos sekret. dr. J. Norkaitis, narys senj. A. Keleris ir PLB Vokietijos krašto valdybos pirminkas kun. dr. J. Aviža. Dalinai posėdyje dalyvavo direktorius kun. Br. Liubinas, kurio raštu įteiktas pranešimas sudarė pagrindinę komisijos svarstymų medžiagą, o taip pat svečiai iš Čikagos, Balfo

direktoriai, kun. B. Sugintas ir V. Šimkus. Svečiai painformavo apie savo veiklą Vasario 16 gimnazijos naudai, apie rėmėjus ir jų nuotaiikas, apie sutinkamus sunkumus ir pareiškė savo pageidavimus. Švietimo Komisija iš naujo pasiskirstė savo tarpe pareigomis, visi pasilikdami ikšiol eitosisose. Buvo nutarta dar kartą mėginti į Švietimo Komisiją įtraukti gimnazijos rėmėjų atstovus. Svarstyta mokslo pažangumo ir elgesio klausimai, aptartos mokytojų algos, ieškota galimybių į mokymo darbą įtraukti daugiau kvalifikuotų pedagogų. Suredaguotas Švietimo Komisijos atsišaukimas į pasaulio lietuvius, kuris spausdinamas ištisai. Padėkota kun. B. Sugintui, o per jį visiems gimnazijos rėmėjams, padėkota gimnazijos direktoriui ir mokytojams, apgeilestauta neatsakingų asmenų varomas gimnazijos griovimo darbas.

VASARIO 16 d. GIMNAZIJOS ŠVIETIMO KOMISIJOS PAREIŠKIMAS

Vasario 16 d. Gimnazijos Švietimo Komisija, susirinkusi savo posėdžio 1964 m. lapkričio mėn. 14 d. Hüttenfelde, išsamiai apsvarstė gimnazijos padėtį ir susipažino su 1964/65 mokslo metų pirmo pusmečio mokslo pažangumo ir auklėjimo rezultatais. Švietimo Komisija taip pat turėjo garbės išklaudyti didžiojo Vasario 16 d. gimnazijos rėmėjų vadovo kun. Ben. Suginto ir BALFO direktoriaus Val. Šimkaus, iš Čikagos aplankiusių gimnaziją, pasisakymus apie jų veiklą Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir susipažinti su problemomis, kurios kyla ryšium su aukų telkimo, ypač su neigiamų pasisakymų apie gimnaziją spaudoje įtaka.

Peržvelgusi dabartinę padėtį, Švietimo Komisija visų pirma įvertina gimnazijos vadovybės ir mokytojų uolų darbą mokslo ir lietuviybės ugdymo srityje. Švietimo Komisija mato tuos sunkumus, su kuriais gimnazijai tenka kovoti nuo pat pirmųjų jos darbo metų. Lietuvių bendruomenė Vokietijoje yra neskaitlinga, todėl galimybės tiek mokomojo personalo, tiek mokinių atžvilgiu yra ribotos. Vertinant gimnazijos darbo rezultatus, nepamirštinos aplinkybės, kuriose jie tapo atsiekti.

Vasario 16 d. Gimnazija yra ne vien Vokietijos lietuvių, bet viso pasaulio lietuvių institucija. Švietimo Komisija kreipiasi į lietuvius pedagogus su prašymu prisidėti prie mokslo lygio pakėlimo ir į lietuvių šeimas, kviesdama siųsti savo vaikus į Vasario 16 d. Gimnaziją.

Gimnazijos lygis priklauso nuo visų bendro įnašo. Švietimo Komisija iš savo pusės rūpinosi ir rūpinasi, kad pasireiškia trūkumai taptų pašalinti. Švietimo Komisija yra dėkinga už pozityvią kritiką. Švietimo Komisija tačiau visu griežtumu pasisako prieš tas jėgas, kurios sistemingai ir intensyviai veikia prieš gimnaziją, niekina jos darbuotojus ir tuo daro žalą lietuvių tautos interesams. Į atskirus priekaištus yra pasisakiusi PLB Vokietijos Krašto Valdyba savo š. m. spalio mėn. 12 d. pareiškime, todėl Švietimo Komisijai solidarizuojant su šiuo pareiškimu, šiuo atveju netenka prie jų sustoti.

Švietimo Komisija reiškia nuoširdžią padėką kun. Ben. Sugintui ir jo vadovaujamųjų būrelių nariams, BALFO organizacijai ir visiems visame pasaulyje veikiantiems gimnazijos rėmėjų būreliams bei atskiriems rėmėjams ir prašo toliau tikėti gimnazijos reikalingumu, jos pozityvumu, ir ją remti tiek medžiaginiais, tiek moraline prasme.

Pasirašė: T. Alf. Bernatoniš OFM Cap. Švietimo Komisijos pirmininkas, Senj. A. Keleris ir Dr. J. Norkaitis, Švietimo Komisijos nariai.

KUN.VINGAUDO DAMIJONAIČIO, BUVUSIO VASARIO 16 GIMNAZIJOS
AUKLĖTINIO IR JOS ABITURIENTO (1956 m.)

Pašnekėsys su Švietimo Komisijos pirmininku.

Didžiai gerbiamas T.ve, Jūs esate Vasario 16 Gimnazijos Švietimo Komisijos pirmininkas. Todėl kreipiuosi į Jus, norėdamas gauti keltą informaciją apie Vasario 16 Gimnaziją.

Kaip Jums žinoma, nuo 1953 iki 1956 metų buvau šios gimnazijos auklėtinis ir išgijau joje brandos atestatą. Laikraščiuose paskutiniu laiku tenka daug apie gimnaziją skaityti - man susidaro vaizdas, kad per šiuos metus gimnazijoje daug kas pasikeitė, sakyčiau - net esminiai.

Tėv. Alf. Bernatonis:

Esminiai niekas nepasikeitė. Nuo pat šios gimnazijos įsisteigimo dienos trūko ir trūksta jai specialistų mokytojų. Jau gimnazija išgyveno beveik 15 metų, išleido apie 60 abiturientų, ją lankė apie 500 mokinių, tačiau specialistų mokytojų trūkumo problemos neišgalėjo išspręsti. Priežastis to glūdi tame, kad jų Vokietijoje nėra, o iš Amerikos neatvažiuoja, nes neišgalime didelių algų mokėti.

V. Damijonaitis:

Mokinių pažangumo ir elgesio klausimas, sulyginus 1954 ir 1964 m.?

T. A. Bernatonis:

Trumpai pasakius mokslo pažangumas dabar kelia daugiau rūpesčių. To priežastis yra tame, kad prieš 10 metų į gimnaziją ateidavo mokiniai iš lietuviškų pradžios, ar bent šeštadieninių mokyklų ir mokėjo laisvai lietuvių ir vokiečių kalbas. Jau nuo pirmos klasės buvo galima be sunkumų eiti programą. Dabar gi, jau didesnė dalis mokinių ateina nemokėdami lietuviškai, o vienas kitas - nemokėdami vokiškai. Todėl pirmoj ir antroj klasėse programos išėjimas yra labai apsunkintas. Pažangumą trukdo ir ta aplinkybė, kad į mūsų gimnaziją priimami ir tokie mokiniai, kurie į vok. gimnazijas nebūtų priimami. Mūsų tikslas yra ir juos padaryti susipratusiais lietuviams.

Elgesio atžvilgiu didesnio skirtumo nėra. Palyginus mūsų gimnazijos mokinių elgesį su vok. gimnazijų mokiniais, galima tvirtinti, kad mūsų mokinių elgesys yra labai geras.

V. Damijonaitis: "Koks yra Švietimo Komisijos uždavinys"?

T. A. Bernatonis:

"Švietimo Komisija sprendžia mokymo ir auklėjimo reikalus; parenka ir pristato Kr. Valdybai tvirtinti gimnazijos direktorių, vertina direktoriaus ir mokytojų darbą gimnazijoje; palaiko nuolatinį kontaktą su direktorium ir Kr. Valdyba; sprendžia nesutarimus, jeigu tokių pasitaikytų, tarp direktoriaus ir Kr. aldybos arba tarp direktoriaus ir mokytojų. Bendrai, rūpinasi, kad Vasario 16-tosios Gimnazija siektų ir galimai geriau atsiektų savo paskirtį.

V. Damijonaitis:

Kaip dažnai Švietimo Komisija daro savo posėdžius ir kaip respektuoja jos nutarimus gimnazija ir Kr. Valdyba?

T. A. Bernatonis:

Švietimo Komisija vieną kartą metuose susirenka dviejų dienų posėdžiui ir išsamiai susipažįsta su esama gimnazijos padėtimi ir jos problemomis. Tada apsprendžia visus esamus reikalus. Iškilus

nepramatytam reikalui, Švietimo komisija laiškais ar telefonu pa-
informuojama ir per savo pirmininką pareiškia savo nuomonę ar
sprendimą atitinkamu reikalu. Dar nebuvo atvejo, kad gimnazijos va-
dovybė, mokytojų taryba arba krašto valdyba būtų nerespektavę
Švietimo Komisijos nutarimų.

V. Damijonaitis:

Man labai skaudu, kad Amerikos lietuvių spaudoje paskutiniu laiku
buvo tiek daug neigiamos kritikos apie mūsų Vasario 16 gimnaziją.
Kaip Jūs žiūrite į tai?

T. A. Bernatonis: Man irgi skaudu! Skaudžiausia, kad tai daro žmonės,
kurie neneša jokios atsakomybės ir prie tos gimnazijos išlaikymo
ir jos gerovės nėra prisidėję. Tai yra daugiausia asmeninių sąskai-
tų suvedimas ir nesveikos ambicijos reikalas. Labai gaila, kad tuo
daroma gimnazijai skriauda ir klaidinama Amerikos lietuvių visuo-
menė.

V. Damijonaitis: Dėkoju Jums, Gerbiamas Tėve, už paaiškinimus. Kaip
matau, mūsų Vasario 16-toji nepasikeitė ir toliau liko miela mūsų
motina-auklėtoja. Gimnazijos vadovybei ir visiems, kurie jai pade-
da linkiu kuo geriausios kloties ir dar daug išleisti abiturien-
tų, kurie sudarytų jai garbę ir atneštų mūsų tėvynei Lietuvai
naudos.

/-/ Kun. Vingaudas Damijonaitis
V. 16 G. auklėtinis ir 1956 m. abiturientas

VASARIO 16 GIMNAZIJOJE PIRMOJO PUSMEČIO PABAIGA

Su spalio mėnesiu buvo baigtas pirmasis 1964/65 mokslo metų se-
mestras. Balandžio mėnesį mokslo metai buvo pradėti su 91 mokiniu,
o pirmąjį pusmetį užbaigė 96 mokiniai. 73 moksleiviai yra katali-
kai, 22 evangelikai ir 1 naujųjų apaštalų išpažinimo. 1 mokiny-
s yra atvykęs iš Anglijos, 1 neseniai kartu su tėvais persikėlęs
Vokietijon iš Venecuelos, 26 yra gimę Lietuvoje ir 68 gimę Vokie-
tijoje. Pagyrimas už pavyzdinę elgesį išreikštas 4, elgesys suma-
žintas 6 moksleiviams. Bendras visos mokyklos visų mokslo pažymių
vidurkis yra patenkinamas. Geriausiai besimokančia klasę reiktų
laikyti septintokus, kurie iš viso teturi tik 2 nepatenkinamus pa-
žymius.

KALĖDŲ EGLUTĖ. Ir šiais metais evangelikų ir katalikų tikybų moky-
tojai bendromis jėgomis organizuoja Kalėdų eglutės iškilmes, kurios
įvyks gruodžio 18 d., 16 val. gimnazijos salėje.

KALĖDŲ ATOSTOGOS. Vasario 16 gimnazijoje bus nuo gruodžio 19 iki
sausio 7 dienos.

MENO PARODOS VASARIO 16 GIMNAZIJOJE. Inspektorius ir piešimo mo-
kytojo Alf. Krivicko iniciatyva gimnazijoje lapkričio mėn. buvo su-
ruoštos dvi meno parodėlės. Pirmosios data sutapo su kun. B. Suginto
apsilankymu, kuris turėjo progos ją pamatyti. Parodėlės tema buvo
Vilniaus miestas. Tema išreikšta Vilniaus meno kūrinių paveikslais,
iškirptais iš spaudos puslapių. Antoji parodėlė buvo lapkričio
18, kurios atidarymo metu VIII kl. mokinyš V. Kiminus kalbėjo apie
Rembrantą ir jo kūrybą. Parodėlėje buvo rodomos Rembrandto ir ki-
tų olandų menininkų kūrinių kopijos, iškirptos iš spaudos puslapių.

AUKOS GIMNAZIJOS STATYBAI NUO 1964 spalio 28 iki lapkričio 23 d.

- § 650,-- Kolumbijos-Bogotos lietuviai per K.Didžiulienę.
 § 400,-- M.Petronytė iš Čikagos per J.E.vysk.V.Brizgį.
 § 133,-- 94 rėmėjų būrelio nariai ir kiti East St.Louis
 lietuviai per A.Goberį.
 § 45,-- 120 rėmėjų būrelio surinktos aukos per J.Vembrę,
 So.Boston.
 DM 106,-- Bocholto (Vokietijoje) LB apylinkės lietuviai
 per Vyt.Šimkevičių.
 DM 27,-- Vasario 16 Gimnazijos mergaitės per E.Tamošaitienę.

Vasario 16 Gimnazija ir PLB Vokietijos kr.Valdyba gavo iš naujo-
jo Balfo pirmininko kun.V.Martinkaus sekančio turinio laišką:

"Balfo Centro Valdybos ir Direktoriato vardu nuoširdžiai dėkoju Jums už gražius sveikinimus ir linkėjimus mūsų organizacijai Dvyliktojo Seimo New Yorke proga.

Balfo šalpos darbai negreit dar baigsis, nes lietuvių tėvynė pavergta, jos vaikai išblaškyti. Šis sunkus šalpos darbas yra ir bus reikalingas visų lietuvių talkos.

Dar kartą ačiū už paramą ir pritarimą.

Priimkite geriausius linkėjimus ir tikrą pagarbą,

/-/ Kun.V.Martinkus
 Balfo Pirmininkas

Nepriklausomybės minėjimas 1965 vasario 21 Heidelberge.

PLB Vokietijos Krašto Valdyba savo 1964 lapkričio 16 posėdyje nutarė 1965 metais centrinį Nepriklausomybės minėjimą rengti vasario 21 Heidelberge. Minėjimo rengimu rūpintis pavesta vicepirmininkui kun.Br.Liubinui. Pirmieji žingsniai jau yra padaryti ir tariamasi su Heidelbergo miesto valdyba dėl Heidelbergo pilies karalių salės. Salė norimu laiku yra dar neužimta ir, reikia manyti, kad įteiktas prašymas bus patenkintas. Tokiu atveju minėjimas įvyks vasario 21 dieną 15 val. Minėjimo menišką programą atliks Vasario 16 Gimnazijos mokiniai, o taip pat bus kviečiamas pianistas Antanas Smetona, kuris šią vasarą sužavėjo lietuvių studijų savaitės dalyvius.

A P Y L I N K Ė S Ė

Hannover. Spalio mėnesį Hannoverio Augštojoje Technikos Mokykloje baigė technikos studijas ir gavo mašinų statybos inžinieriaus diplomą buvęs Vasario 16 Gimnazijos mokinys ir jos 1958 metų abiturientas Andrius Brinkis. Iš Brinkių šeimos trys broliai yra baigę Vasario 16 Gimnaziją. Adolfas ją baigė 1955 m., Čikagoje baigė Pe-

dagoginį Institutą ir mokytojauja vienoje Čikagos gimnazijų. Jis vadovauja Vasario 16 Gimnazijai remti būreliui, susidedančiam iš Čikagoje gyvenančių buvusių tos gimnazijos mokinių. Šią vasarą mokytojas Adolfas Brinkis lankėsi Vasario 16 Gimnazijoje ir dalyvavo joje vykusioje lietuvių studijų savaitėje. Rudolfas Brinkis baigė Vasario 16 Gimnaziją 1959 m., studijuoja techniką Hannoveryje ir jau yra išlaikęs priešdiplominius egzaminus.

Kaiserslautern. Lapkričio 1 d. 8593 LS kuopos nariai ir LB apylinkės lietuviai meldėsi už Kaiserslauterne palaidotus lietuvius, kurių priskaičiuojama netoli trisdešimties. Kuopos iniciatyva buvo visi kapai papuošti ir uždegtos žvakutės. Maldoms vadovavo ir tarė pritaikintą žodį ilgametis Kaiserslauterno lietuvių kapelionas kun. Br. Liubinas.

Hamburg. Mirus ilgamečiui LB apylinkės pirmininkui E. Čerkui, J. Valaičio iniciatyva korespondenciniu būdu buvo įvykdyti apylinkės valdybos rinkimai. Reikia pažymėti, kad tokie rinkimai čia įvyko pirmą kartą po 10 metų. Į PLB Hamburgo apylinkės valdybą išrinkti: 1/ Jaunutis Klimaitis, pirmininkas, 2/ Petras Gražulis, kasininkas ir 3/ Izidorius Gragauskis, sekretorius. Kontrolės komisijon išrinkti: Arvydas Lingė, dr. Liucija Pašaitienė ir Leonas Norkevičius.

Naujoji valdyba nutarė suruošti Lietuvos kariuomenės minėjimą, sutvarkyti bendruomenės knygyną, surengti Kalėdų eglutę vaikams.

Hamburge įsikūrė Moterų Draugija, kuri apjungia Hamburgo ir Pinnergo lietuves moteris. Jos planuoja įkurti vargo mokyklą. Patalpas tam reikalui sutinka duoti dr. L. Pašaitienė.

Schwetzingen. Lapkričio 2 d. 8591 LS lietuvių kuopoje buvo atlaikytos gedulingos pamaldos už mirusiuosius ir aplankyti mirusiųjų kuopos narių kapai. Schwetzingene yra palaidoti: Jonas Dulkė, Povilas Šermukšnis, Kazys Grigalius ir Vytautas Jurčys. Pamaldas laikė ir eisenai vadovavo kun. Br. Liubinas.

Lapkričio 13 d. Schwetzingeno kapinėse buvo palaidotas Henrikas Paulauskas, gimęs 1914 m. sausio 2 d., Petersburge, miręs po trumpo ligos Heidelbergo miesto ligoninėje. Laidotuvių apeigas atliko kun. V. Kaleckis. Iš New Yorko buvo atvykusi velionies sesuo Antanina Reivytienė. Vainikus padėjo 2040, 8591 ir 8593 LS lietuvių kuopos ir kelios vokiečių organizacijos, kurioms velionis buvo priklausęs. Atsisveikinimo žodį tarė 8591 LS kuopos vadas kapt. Jonas Valiūnas. Henrikas Paulauskas pastaruoju metu laikė nuosavą restoraną, o ankščiau eilę metų buvo tarnavęs 8591 LS kuopoje. Būdamas gerai materialiai susitvarkęs, velionis nepagalėdavo aukų lietuviškiems reikalams. Jo pavardė nuolatos figūruoja gausiuose 8591 LS kuopos aukų lapuose, o 1960 m. vasario 11 d., pradedant vają dabar baigiamam Vasario 16 Gimnazijos pastatui, H. Paulauskas paaukojo statybai ir karto DM 1.000,-.

Jo sesuo A. Reivytienė atsikvietė iš Lietuvos seną motiną ir jos pastangas labai stipriai parėmė velionis Henrikas.

Spalio 26 d. mirė Pranas Mėginis, buvęs Schwetzingene esančios 8591 LS lietuvių kuopos narys. Iš tos kuopos jis jau buvo senokai pasitraukęs, tačiau palaikė gyvą ryšį su savo draugais. Buvo gimęs 1925 m. rugsėjo 27, Rokiškyje. Mirė ir palaidotas Emmendingene.

Ludwigsburg. Diteris Samojauskas, gimęs 1946 gegužės 31, tragiškai žuvo susisiekimo nelaimėje 1964 spalio 18. Palaidotas spalio 21 Ludwigsburgo miesto kapinėse. Velionis 1956 metais buvo įstojęs į Vasario 16 gimnaziją, bet greitai perėjo į Lietuvos Saleziečių Institutą Castelnuovo, Italijoje. Vėliau mokėsi automechaniku ir dirbo Ludwigsburge.

Stuttgart. Lapkričio 1 Stuttgarto lietuviai aplankė lietuvių kapus pagrindinėse kapinėse Steinhaldenfelde, kur jau yra palaidota 13 lietuvių. Iškilmės vadovavo ir kalbas pasakė katalikų kapelionas kun. K. Senkus ir evangelikų klebonas J. Stanaitis.

Lapkričio 19 atvyko iš Klevelando solistė Aldona Stempužienė su tikslu įdainuoti lietuviškų dainų naujai plokštelei. Dainos paruošė muzikas-kompozitorius Darius Lapinskas. Ta pačia proga iškilioji dainininkė koncertuos įvairiose lietuvių kolonijose. Pirmieji koncertai pramatyti lapkričio 27 Schwetzingene ir lapkričio 28 Kaiserslauterne.

Raminantis vėjelis iš Strasburgo

Laisvu pagrindu sudaryta egzilinių bendruomenių atstovų grupė prie vokiečių valdžios Stuttgarte, padedanti pabėgėlių problemas švelninti yra vadinama "Ausschuss für heimatlose Ausländer". Jai vadovauja dr. Maurer, Stuttgarto savivaldybės narys (Stadtrat). Lapkričio 5 d. ji atliko informacinę kelionę į Strassburgą, į Europos namus, kuriuose jau nuo 10 metų dirba Europos Taryba, EUROPARAT. Ši taryba yra žmonių teisių gynėja. Tą dieną Tarybos posėdyje centrinį referatą skaitė Pierre Schneiter, vyriausias komisaras tautinių pabėgėlių problemoms rišti. Per eilę praėjusių metų reikėjo daugelio žmonių pasišventimo ir vyriausybių paramos pabėgėliams nuo vargo ir bado gelbėti. Šitai gelbėjimo akcijai vadovavo Schneiter žodžiu, raštu ir pavyzdžiu. Jis įsteigė šalpos fondą prie Europos Tarybos ir sutelkė milijonines sumas pinigų pabėgėlių vargui šalinti. Rūpesčiai dėl pabėgėlių sumažėjo, tačiau vėl atsirado naujų problemų: darbo jėgos paskirstymas ir darbininkų aprūpinimas vienuose kraštuose, žmonių perteklius kituose kraštuose ir panašiai. Nuo 1957 metų prie Europos Tarybos veikianči integravimo komisija (Eingliederungskommission) pabėgėliams ir atėjūnams padeda greičiau normalizuoti gyvenimą, išmokti krašto kalbą, įsijungti į krašto ūkį. Nes krašto ūkio supramoninimas reikalauja didesnio ir specialaus darbininkų paruošimo.

Po Schneiter'io referato ir diskusinių pasisakymų ekskursantai nuėjo į mažesnę salę klausyti tolimesnių informacijų. Dr. Solf, vokiečių komisijos prie Europos Tarybos narys, referavo apie darbus komisijos žmonių teisėms ir jų pagrindinėms laisvėms ginti (Konvention zum Schutze der Menschenrechte und Grundfreiheiten). Tai yra komisija, kuri priima skundus, pavyzdžiui, prieš žmogaus išdavimą kitai valstybei, prieš šeimos išdraskymą, prieš kareivius, kurie su žmonėmis žiauriai elgėsi (pav. Kipro saloje prieš keletą metų) ir panašiai. Komisijos sprendimo balsu paklausė jau ne viena valstybė. Europoje palengva gerėja žmogaus traktavimas. Ši komisija padeda išrišti ginčus: ji aiškina ir objektyviai nustato tiesos ir teisingumo reikalavimus žmogaus teisėms ir pagrindinių laisvių švietimoje. Tokiu būdu ji išryškina ir sutvirtina pagrindus, kuriais remiasi tarpusavimi žmonių santykiavimas. Pagal komisijos sprendimus

net valstybių konstitucijose daromi pakeitimai: Belgijoje neseniai pakeistas įstatymas, pagal kurį žurnalistui buvo galima atimti darbą ir duoną visam jo gyvenimui; Norvegijoje panaikintas įstatymas prieš jėzuitus, Austrijoje pakeista baudos procesų eiga ir t.t.

Europos Taryba, kaip institucija teisiniams klausimams aiškinti, yra labai svarbi moralinė jėga. Vieninga Europa laikosi savo bendrą dvasinių turtų jungiama. Valstybių parlamentari tarpusavyje neretai pasidalina blokais, ir skilimo pavojus didėja... Europos Taryba tada pasiskubina nušviesti situaciją, ir tokiu būdu parlamentarus vėl suveda draugėn tolimesnei Europos tautų gerovei kurti.

Europos Taryba remia visa, kas turi svarbos Europos ateičiai, pavyzdžiui, akciją, kad Europos valstybėse bent dalis valstybinių įstatymų būtų suvienodinami, kad konstitucijose bendrinė žmonių teisė būtų harmonizuojama pagal tuos pačius žmoniškumo principus ir t.t. Tokiu būdu dedami tvirti teisiniai pagrindai Europos suvienytų tautų ateičiai.

A. Šildė, latvis, Unterausschuss' o pirmininkas, visų ekskursantų vardu padėkojo referentams už žmoniškumu ir laisve dvelkiantį orą iš Strassburgo; linkėjo, kad ir visi pabėgėliai-benamiai greitai galėtų naudotis visomis europiečių teisėmis ir lengvatomis, pvz., kad su latvių ir lietuvių pasu nereikėtų vizos ilgai laukti ir už ją brangiai mokėti. - Kur žmoniškumas, ten taika ir ramybė, ten galima ramiai eiti miegoti ir tikėti ramia rytojaus diena. (Šitokią žmoniškumą atnešė Kristus. Jį pagrindžia amžinieji principai).

Vyriausias pabėgėlių komisaras Schneider džiaugėsi svečių iš Stuttgarto ir apylinkės apsilankymu. Jis kreipias dėmesį į visas pabėgėlių problemas. Europos Tarybos namuose visi turi jaustis europiečiais. - Keletą žodžių tardamas dėkojo dr. Ghidel, romėnas, o baltgudis Kosmovičius priminė, kad ir kitos tautos rytuose priklauso prie Europos. Slapt. Europos Tarybos patarėjas dr. von Schmieden davė vilčių žmonėms už geležinės uždangos.

Informacinei ekskursijai vadovavo dr. Maurer. Lietuvius atstovavo kun. Senkus. (Perspausdinta iš biuletenio "Iš mūsų Apylinkės Baden-Württemberg" 1964 metų lapkritis).

MŪSŲ BENDRUOMENĖ

Kad sudarius tikrą vaizdą mūsų bendruomenės kūrimosi, tektų grįžti į tuos laikus, kai dar lietuviai pabėgėliai gyveno UNROS ar IRO stovyklose. Jau ir tada buvo stovyklų komitetai, stovyklų vadovai ir stovyklų administracija vidaus tvarkai palaikyti. Bet nebuvo junginio, kuris jungtų visus lietuvius pabėgėlius, kurie gyveno Vokietijoje. Daugeliui lietuvių išvykus į kitus kraštus ir stovykloms sumažėjus, pradėjo nutrūkti ryšis tarp likusių stovyklų, o juo labiau tarp lietuvių, kurie jau buvo įjungti į Vokietijos ūkį. Tų laikų bendruomenininkai pamatė, kad be bet kurio lietuvių subūrimo tarpusavis ryšys visai nutruks ir paskiri lietuviai, nebūdami organizuoti, pranyks vokiečių tarpe. Tai ir buvo akstinas kurti lietuvių bendruomenę ne tik Vokietijoje, bet ir visame pasaulyje. Šių tikslų siekiant ir atsirado Pasaulio Lietuvių Vokietijos Krašto Bendruomenė.

Toji bendruomenė jungia visus lietuvius, gyvenančius Vokietijoje. Jos nariais yra visi lietuviai. Pilnateisiai lietuviai yra sulaukę

18 metų amžiaus. Jie turi sprendžiamą balsą bendruomenės gyvenime. Bendruomenei vadovauti tiesioginiu balsavimu renkama 15 narių, kurie sudaro Krašto Tarybą. Krašto Taryba nustato bendruomenės veiklos gaires, leidžia reikalingus nuostatus, tvirtina bendruomenės sąmatą ir apyskaitą, renka Garbės Teismą, Kontrolės Komisiją ir Krašto Valdybą. Krašto Valdyba vykdo visus Krašto Tarybos nutarimus, vadovauja apylinkių veiklai, rūpinasi bendruomenės lėšų telkimu, tvarko ir prižiūri bendruomenės turtą, atstovauja bendruomenę Vokietijos įstaigose ir atsako už bendruomenės sąmatos vykdymą ir apyskaitą.

Lietuvių kalbai, papročiams ir tautinei sąmonei ugdyti yra vargo mokyklos ir Vasario 16 gimnazija. Vargo mokyklas lanko pradžios mokyklos jaunimas, kur išmoksta lietuvių kalbą ir yra paruošiami lankyti Vasario 16 gimnaziją. Vasario 16 gimnazijoje mokiniai siekia augštesnio mokslo ir, ją baigę, gali studijuoti visuose Vokietijos universitetuose ir įsigyti daktaro, inžinieriaus, mokytojo ir kitas specialybes.

Bendruomenės apylinkės:

Visa Vokietijos bendruomenė yra susiskirsčiusi į apylinkes. Apylinkės turi tiesioginiu balsavimu rinkti valdybas ir kontrolės komisijas. Vietovėse, kur lietuviai gyvena labiau išsiskirstę, toli vienas nuo kito ir negalima sudaryti apylinkės, tai steigiami seniūnija ir skiriamas seniūnas, kuris atlieka tas pačias pareigas, kaip ir apylinkės valdyba. Apylinkės reikalus spręsti kviečiamas apylinkės narių susirinkimas. Susirinkimas yra teisėtas, jei jame dalyvauja pusė ir vienas apylinkės narių. Skirtą valandą neatvykus reikalingai daugumai, už pusę valandos šaukiamas antras susirinkimas, kuris yra teisėtas, nežiūrint atvykusių narių skaičiaus. Antrą kartą šauktas susirinkimas tegali spręsti tik tuos klausimus, kurie buvo pirmo susirinkimo darbotvarkėje numatyti.

Yra atvejų, kur reikalinga trijų ketvirtadalių arba visų bendruomenės narių sutikimo. Pirmu atveju, kai keičiami bendruomenės nuostatai, antru atveju, kai keičiama bendruomenės tikslas, paskirtis, siekimai arba užsibrėžimai.

Kai apylinkės nariai daro bet kokią sprendimą korespondenciniu būdu, turi sutikti visi apylinkės nariai. Šie nuostatai taikomi ne vien apylinkėms, bet taip pat Krašto Tarybai ir Valdybai.

Apylinkės lėšas sudaro solidarumo įnašai ir aukos. Solidarumo įnašų 70% apylinkės turi pervesti Krašto Valdybai. Apylinkių valdybos rūpinasi apylinkės narių kultūriniu ir materialiniu gyvenimu. Pagal išgales padeda į vargą patekusiems apylinkės nariams, ruošia minėjimus, subuvimus ir kitas pramogas. Kiekvienų metų pradžioje, ne vėliau 16 vasario šaukiamas apylinkės susirinkimas, kuris išklausio kontrolės komisijos pranešimą, patvirtina apylinkės apyskaitą, priima einamųjų metų sąmatą, išrenka arba tą pačią patvirtina apylinkės valdybą ir kontrolės komisiją.

Apylinkės valdyba sudaro apylinkės narių sąrašą, renka solidarumo įnašus, prašančius atleisti nuo solidarumo įnašų mokėjimo ir, reikalui esant, atsiklausia apylinkės narių dėl atskiriems reikalams įsipareigojimų mokėti įnašus, virš nustatyto dydžio, apylinkės tarpusavio bendradarbiavimo pagerinimui. Tokių įnašų nustatymas viešame posėdyje reikalingas trijų penktadalių, o korespondenciniu būdu visų apylinkės narių sutikimo.

Bendruomenės lėšos:

Bendruomenės institucijai, mokymo ir administraciniam personalui išlaikyti ir kitiems bendruomenės siekimams bei uždaviniams vyk-

dyti reikalingos lėšos. Lėšos gaunamos iš šių šaltinių:

- a) solidarumo įnašai,
- b) aukos,
- c) Federalinės valdžios skiriamos paramos,
- d) vietos administracinių įstaigų skiriamos paramos,
- e) vaikų mokslo išlaidoms padengti pašalpos,
- f) tėvų mokesčiai už vaikų išlaikymą Vasario 16 gimnazijos bendrabutyje,
- g) pajamos už įvairius patarnavimus.

Didžiama šių gaunamų lėšų išleidžiama Vasario 16 gimnazijos išlaikymui, mokytojų bei tarnautojų algoms, Krašto Tarybos, Kontrolės Komisijos ir Garbės Teismo kelionės išlaidas padengti.

Iš gaunamų lėšų kultūriniam reikalams ruošiamas Studijų Savaitė, vasaros jaunimo stovykla, apylinkių pirmininkų ir vargo mokyklų vedėjų suvažiavimai. Didesniems lietuvių susibūrimams, kaip tai bendruomenės dienoms, suvažiavimams į Krašto Valdybos ir Vasario 16 gimnazijos parengimus, gaunamos lėšos pagal prašymus ir tas lėšas tegalima naudoti tik tam tikslui, kuriam jos yra skirtos.

Bendruomenės atskaitomybė už gautas lėšas:

Kiekvienų metų pabaigoje Krašto Valdyba sudaro sąmatą sekančių metų pajamoms ir išlaidoms. Bendruomenės išlaidos yra žinomos, bet pajamos, ypač pasaulio lietuvių aukos Vasario 16 gimnazijai ir kitiems tikslams, tenka spręsti pagal eilę metų sudarytą statistiką. Dar nebuvo nei vienos metinės pajamų ir išlaidų sąmatos, kurios pajamos viršytų išlaidas. Kai gale einamųjų metų sudaroma apyskaita, yra visada mažesnis ar didesnis nedateklis. Su tokiu nedatekliu Krašto Valdyba žengia į naujus sąmatos metus. Pradžioje sąmatinių metų visada gaunama skirtų valdžios paramų dalis ir, tokiu būdu, išlyginama praėjusių metų skolos, bet einamųjų metų pabaigoje vėl skolų sumos lieka tos pačios arba net padidėja. Ypač tas juntama dabartiniu metu, kai vyksta naujų gimnazijos rūmų statyba. Dauguma pasaulio lietuvių skiria aukas statybai, tuo būdu mažėja aukos Vasario 16 gimnazijos išlaikymui. Kai nėra kitos išeities, noroms nenoroms reikia pinigų skolintis iš statybos sąskaitos, kad vaikai neliktų nevalgę arba negyventų nekūrenamuose kambariuose.

Visų gautų pajamų ir išlaidų vedama tiksli knygvėdyba. Visos gautos lėšos, išskyrus pavienių asmenų mažas aukas, yra pervedamos per banko kontus. Krašto Valdyba turi atskirą kontą statybai ir atskirą kitoms išlaidoms. Kai gaunamas čekis tiesiog per Vasario 16 gimnazijos direktorių ar Krašto Valdybą, jis tuojuo įrašomas į čekių knygą, parašomas pranešimas ir su čekiu pasiunčiama bankui. Čekiai yra gaunami Vasario 16 gimnazijos arba Krašto Valdybos vardu. Iš banko paimti pinigai gali Krašto Valdybos išdininkas su vienu Krašto Valdybos nario parašu. Sąskaitos apmokamos pervedimais per banką. Ant pervedimų turi būti būtina Krašto Valdybos išdininko ir bet kurio Krašto Valdybos nario parašai. Sąskaitų išmokėjimas tvirtinamas dviejų Krašto Valdybos narių parašais. Mažos sąskaitos apmokamos atskirais atvejais grynais pinigais iš kasos. Už gaunamas pajamas grynais į kasą, išduodamas kvitas su kasininko parašu ir gauta suma įrašoma į kasos knygą.

Dabartiniu metu, vykdant naujų gimnazijos rūmų statybą, parangos Krašto Valdybos nutarimu atiduodamos firmai, kuri patiekė pigiausią pasiūlymą. Kai kelių firmų pasiūlymai labai mažomis sumomis skiriasi, renkama firma, kuri greičiau darbus gali atlikti, bet už tą pačią sumą, kurią buvo pasiūliusi pigiausia firma. Buvo at-

sitikimų, kad pigiausia firma raštu atsisakė parangą vykdyti, tada paranga buvo atiduota sekančiai pagal sumą pigiausiai firmai. Statybos firmų sąskaitos imtinai apmokamos darant pervedimus per banką.

Visos bendruomenės atskaitomybę tikrina kasmet bendruomenės Kontrolės Komisija. Toji komisija gali tikrinti ir metų bėgyje bendruomenės metinės pajamų ir išlaidų sąmatos vykdymą.

Igaliotiniai prie kraštų vyriausybių:

Prie visų Vokietijos kraštų vyriausybių yra skirti Krašto Valdybos įgaliotiniai. Šių įgaliotinių pareiga ruošti to krašto ribose kultūrinius parengimus ir minėjimus. Šiems tikslams, pagal atskirus prašymus, jie gali gauti lėšų iš kraštų vyriausybių. Už šias lėšas jie atsiskaito prieš davusią paramą įstaigą ir prieš Krašto Valdybą. Ne visuose kraštuose yra vyriausybės palankios tokiems lėšų skyrimams. Yra kraštų, kurie turtingi ir labai duosnūs, bet yra ir kraštų, kurie dėl įvairių priežasčių į prašymus nekreipia dėmesio ir nieko neskiria.

Vargo mokyklos:

Buvo iškilęs klausimas šitas mokyklas pavadinti kitu vardu. Nes tai nesančios vargo mokyklos, o mokyklos, kur vaikai mokosi lietuvių kalbos, dainų, šokių, Lietuvą pažinti, jos istorijos pasimokyti ir lietuvių tarpe bent keletą valandų pabūvoti. Bet vargo mokyklų vardas yra likęs iš tų laikų, kai Lietuvoje buvo draudžiamas lietuviškas žodis ir rusų caro žandarų grąsinami lietuviai turėjo mokytis naujos rusų brukamos abecėlės - graždankos. Dabar kitos sąlygos, niekas nedraudžia lietuviškai mokytis, bet plačiai išsisklaidę lietuviai Vokietijoje neturi daug progų susitikti, o dar sunkiau lankyti lietuvių pradžios mokyklą, todėl daug vargo padeda mokiniai, kol į mokyklos patalpą atvyksta, daug vargo turi mokyklų vedėjai, mokydami vaikus, kurie dažnai namie vokiškai kalba ir, atėję į mokyklą nei žodžio lietuviškai nemoka. Todėl telieka "vargo mokyklos" vardas. Vargo mokyklų vedėjai gauna mažą atlyginimą, vaikams duodami užkandžiai ir sumokamos kelionės išlaidos. Šiam reikalui lėšų duoda Federalinės respublikos vyriausybė. Mokytojai metų gale atsiskaito prieš Krašto Valdybą. Krašto Valdyba atsiskaito sąskaitomis su lėšas davusia įstaiga. Kur tik yra daugiau mokyklinio amžiaus jaunimo, ten steigiama vargo mokykla.

Bendruomenės turtas:

Buvusių Krašto Valdybų ir pavienių asmenų pastangomis buvo pasaulio lietuvių aukomis nupirkta pilis su dideliu parku Hüttenfelde ant ribos tarp Hesseno ir Baden-Württembergo kraštų. Čia yra įsikūrusi Vasario 16 gimnazija. Čia turi savo būstinę ir Krašto Valdyba. 1963 m. balandžio mėn. 23 d. čia yra pradėti nauji erdvūs rūmai statyti, kur bus Vasario 16 gimnazijos klasės ir 3 butai tarnautojams ir mokytojams. Rūmų statybai aukojo ir aukoja pasaulio lietuviai, o prie statybos lėšų padengimo prisidėjo Federalinės respublikos ir Baden-Württembergo krašto vyriausybės. Rūmų statybos darbai palengva eina prie pabaigos ir neužilgo Vasario 16 gimnazijos mokiniai turės klasių patalpas, kurių galės pavydėti ne viena Vokietijos augštesnioji mokykla.

Už gautas iš valdžios lėšas Krašto Valdyba, pagal apmokėtas sąskaitas, turi atsiskaityti su ta įstaiga, kuri lėšas skyrė. Užbaigus naujus rūmus, bendruomenės turto vertė sieks virš milijono DM., o grąžinamų skolų tėra tik DM 30.000,-

Jau dabar įvyirūs lietuvių susibūrimai esti šiose patalpose, o kai rūmai bus baigti, Hüttenfeldas virs tikru visų Vokietijoje gyvenančių lietuvių židiniu.

Tiek Vokietijos Krašto bendruomenė, tiek Vasario 16 gimnazijos mokiniai, tiek vargo mokyklos lankytojai džiaugiasi ir dėkoja pasaulio lietuviams, kad jų gausiomis aukomis išlaikoma Vasario 16 gimnazija ir įgalina Vokietijos bendruomenę gerinti jos narių lemtį, skatinti neužmiršti lietuvių kalbos, papročių ir išlikti tokiais lietuviais, kurių laukia mūsų priešų pagrobta Tėvynė-Lietuva.

Ištrauka iš Vokietijos (Vestfalijos Miunsteryje) veikiančios latvių gimnazijos statuto:

VI. Egzaminų tvarka.

1) Brandos egzaminus paskiria Latvių Centrinio Komiteto Švietimo Skyriaus vadovas, susitaręs su mokyklos direktorium, tris mėnesius prieš mokslo metų pabaigą.

2) Egzaminų Komisijas paskiria direktorius. Egzaminų komisijoms pirmininkauja direktorius, ar jo paskirtas mokytojas.

Latvių Centrinio Komiteto Švietimo Skyriaus vadovas turi teisę stebėti egzaminus.

3) Apie egzaminus ir jų uždavinius pranešama kompetentingoms vokiečių įstaigoms, kurios turi teisę prižiūrėti.

VII. Bendrabutis.

1) Iš kitur atvykę mokyklos mokiniai apgyvendinami bendrabutyje, kurio teisinis savininkas yra Vestfalijos Evangelikų Vidaus Misijos Nakvynės Namų Draugija.

2) Bendrabučio vedėjas yra Nakvynės Namų Draugijos tarnautojas. Auklėjimo srityje jis yra priklausomas nuo mokyklos direktoriaus ir yra mokytojų tarybos narys.

~~~~~